

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝

Հաղորդակցության արդյունավետության բարձրացումը միջին դպրոցում

Հետազոտող ուսուցիչ՝

Լիանա Գալստյան

«Արագավիժի Թ. Հուրյանի անվան միջն. դպրոց» ՊՈԱԿ

Մենթոր ուսուցիչ

Շուշան Վարդանյան

Բովանդակություն

Նախաբան

Գրական ակնարկ

Գլուխ 1 Հաղորդակցություն

1.1 Հաղորդակցության ուղիներ

1.2 Հաղորդակցման փուլերը

Գլուխ 2 Մանկավարժական հաղորդակցություն

2.1 Մանկավարժական հաղորդակցության միջոցներ.

2.2 Ուսուցիչների և սովորողների միջև հաղորդակցության հմտությունների բացահայտումը.

Եզրակացություն

Գրականության ցանկ

Գիտելիքների թեստային հարցեր

« Եթե ես ցանկանայի մեկ նախադասությամբ ամփոփել միջանձնային հարաբերությունների ամենակարևոր սկզբունքը, ես կասեի՝ նախ և առաջ ձգտեք հասկանալ և նոր միայն հասկացվել : Սա արդյունավետ միջանձնային հաղորդակցության ամենահիմնական սկզբունքն է»(Քովեյ):

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հաղորդակցությունը գործընթաց է, որի ընթացքում մարդիկ փոխըմբռնելի եղանակով միմյանց հետ փոխանակում են մտքեր, գաղափարներ և զգացմունքներ: Այդ գործընթացը հատուկ է բոլոր տիպի կազմակերպություններին՝ ներառյալ ընկերությունները, ընտանքիները և դպրոցները: Գաղափարները և տեղեկությունները մարդկանց արդյունավետ փոխանցելու ունակությունը կարող է պայմանավորել ցանկացած գործի հաջողությունը: Շարունակական հաղորդակցումը արդյունավետ աշխատանքային միջավայրի ցուցանիշ է: Բարեփոխումների ժամանակակից փուլում արագ կողմնորոշվող, տարբեր իրավիճակներում ստեղծագործաբար գործելու , նախաձեռնող ու ինքնակատարելագործման ձգտող անձի ձևավորումը նախ և առաջ կախված է նրա հաղորդակցման հմտությունից: Ուսուցման և դաստիարակության գործընթացում ավելի քան կարևորում է արդյունավետ հաղորդակցումը: Հաղորդակցվելու ունակությունը պայմանավորվում է հարաբերությունների արդյունավետությունը և դրանց միջոցով դասավանդման որակը, աշակերտների առաջադիմությունը բարձրացնելու հնարավորությունը: Ուսուցման գործընթացում ուսուցչի և դպրոցականների միջև փոխըմբռնելի հաղորդակցությունը, լավագույն պայմաններ է ստեղծում աշակերտի մոտիվացիայի և կրթական գործունեության ստեղծագործական բնույթի զարգացման, աշակերտի անձի ճիշտ ձևավորման համար, ապահովում է բարենպաստ հուզական մթնոլորտ ուսման համար (կանխում է , հոգեբանական արգելքի առաջացում):

Դեռ 20 տարի առաջ հոգեբանական և մանկավարժական գիտությունը համոզիչ կերպով ապացուցեց, որ կրթությունն արդյունավետ լինելու համար անհրաժեշտ է երեխայի մոտ դրական վերաբերմունք դրդել այն, ինչ ուզում ենք դաստիարակել նրա մեջ: Իսկ այս կամ այն վերաբերմունքը միշտ ձևավորվում է գործունեության մեջ՝ հարաբերությունների ամենաբարդ մեխանիզմի՝ հաղորդակցության միջոցով:

Աշխատանքի նպատակը դասավանդման ընթացքում հաղորդակցման իրականացման հմտությունների և միջոցների ուսումնասիրումը միջին դպրոցում , խնդիրների բացահայտումը և դրանց լուծման հնարավորությունների նախանշումը

Կատարել հաղորդակցության խնդրի, դրա կառուցվածքի, գործառույթների, նպատակների, բովանդակության և միջոցների տեսական վերլուծություն:

խնդիրներն են

- ուսումնասիրել դասավանդող ուսուցիչների հաղորդակցման հատկանիշները
- ուսումնասիրել ուսուցիչների և սովորողների մարդասիրության որակները.
- բացահայտել հաղորդակցման ազդեցությունը դասավանդման որակի վրա

Առաջադրված խնդիրների լուծման համար օգտագործվել են հետազոտության հետևյալ մեթոդները

- գրույց
- թեստավորում
- փորձի ուսումնասիրում
- արդյունքների վերլուծություն

Տեսական առումով նպատակն էր ընտրել թեմայի վերաբերյալ հոգեբանական և մանկավարժական գրականություն: Գործնական առումով, հետազոտությունը ուղղված է ուղեցույցներ սահմանելուն առաջարկություններ տալու վերաբերյալ, թե ինչպես տարածել ուսուցիչների արդյունավետ հաղորդակցման հատկանիշները նրանց համար, ովքեր խնդիրներ ունեն սովորողներների հետ հարաբերություններում: Գործնական մասն անցկացվել է Արագափի Թ.Յուրյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանում դասավանդող ուսուցիչների և աշակերտների հետ:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Հաղորդակցման տարբեր դրսևորումները ուսումնասիրվել են դեռ վաղուց, իսկ 20-րդ դարի 70–80–ական թթ.–ին որպես հատուկ գիտամանկավարժական հետազոտության առարկա հանդես է եկել մանկավարժական հաղորդակցումը, որի հետազոտության օբյեկտը կրթական հաղորդակցման նախապատրաստումը, իրականացումն ու արդյունքն է:

Դեռևս հնագույն ժամանակներում փիլիսոփաներն իրենց իմաստասիրական բանավեճերում կարևորում էին հաղորդակցման յուրահատուկ հնարների ու մեթոդների կիրառումը, հաղորդակցման արվեստին տիրապետելը: Հաղորդակցման իրականացման ուղիներն ու կազմակերպման եղանակներն իրենց յուրահատկությամբ առանձնանում էին հատկապես անտիկ շրջանում: Այսպես՝ դեռևս սոփեստները (ճարտար մարդ, իմաստուն)՝ «շրջիկ դասավանդողները», սովորեցնում էին գեղեցիկ խոսել, սեփական մտքերը ճիշտ ձևակերպել, արտահայտել ու հիմնավորել, ինչպես նաև երկխոսություն վարելու, համոզելու, վիճաբանելու, ընդդիմախոսի մտքերը հերքելու արվեստի գաղտնիքները: Նրանք կազմակերպում էին քննարկումներ, որոնցում ակտիվ մասնակցություն էին ունենում սովորողները:

Արդեն 20-րդ դարում կրթական գործընթացին առաջադրվեցին հաղորդակցման մեջ երեխայի ներքին հնարավորությունների բացահայտման և իրացման, ինչպես նաև հաղորդակցման միջոցով նրա սոցիալականացման և որպես հասարակության լիարժեք անդամի ձևավորման պահանջներ: Այդ ամենը հնարավոր էր հատկապես կրթական գործընթացում համարժեք հաղորդակցման կազմակերպման շնորհիվ:

Հաղորդակցության բազմաթիվ սահմանումներ դիկտարկում են այն որպես

- դիրքորոշումների, գաղափարների և տեղեկությունների փոխանակում. մարդկային կարողությունների կամ տեխնոլագիաների միջոցով.
- մտքերի ու գաղափարների փոխանցում և ստացում, փոխանակում.
- փաստեր, զգացմունքներ և գաղափարներ փոխանցելու և ստանալու, գործընթաց.

Հաղորդակցության ամենատարածված սահմանումներից՝

«Հաղորդակցությունը գործընթաց է, որի արդյունքում մի անհատը կարող է որոշակի գաղափար կազմել մյուսի մտքերի ,զգացմունքների կամ համոզմունքների մասին» /Ռասել/ :

Ֆլոյդը հաղորդակցությունը սահմանում է որպես

«փոխկապակցված հասկացությունների խումբ, որը բացահայտում է դպրոցում ծավալվող գործընթացները, որ մարդիկ փոխանակում են հասարակության և անհատների համար կարևոր իրենց ունեցած գիտելիքները, հմտությունները արժեքները»:

Ըստ Կեյազևիչի, հաղորդակցությունը գործընթաց է, որը կոչված է ստեղծելու համատեղ ընկալումներ, ծրագրեր, նպատակներ: Ակնհայտ է, որ բոլոր սահմանումներն ու բնորոշումները ունեն որոշակի ընդհանրություններ, որոնցից են ընդհանուր կամ փոխադարձ ընկալումը և տեղեկությունների փոխանակումը:

Ըստ Վ. Ցելուկոյի. ,Մանկավարժական հաղորդակցումը մասնագիտական հաղորդակցություն է ուսուցչի և աշակերտի միջև՝ դասի ու արտադասարանական շփման ընթացքում, որն ունի որոշակի մանկավարժական գործառույթներ, ուղղված է բարենպաստ հոգեբանական մթնոլորտի ստեղծմանը, ուսումնական գործունեության և ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերությունների կայունացմանը՝ ուսումնական խմբի շրջանակներում: Այսինքն՝ հաղորդակցման ընթացքում և հաղորդակցման միջոցով է կատարվում ուսուցչի դաստիարակչական ներգործությունը սովորողների գիտակցության ու վարքի վրա:

1.1 Հաղորդակցության ուղիները.

Հաղորդակցությունը հենց այն կարևորագույն գործոնն է, որն ապահովում է կրթական համակարգի տարբեր օղակների միասնականությունը: Հաղորդակցության տարբեր մոտեմները առավել հասկանալի դարձնելու համար ստեղծվել են հաղորդակցության քարտեզ, որը ներառում է հինգ ուղիներ, որոնցով ընթանում է հաղորդակցումը

- պատճառը և արդյունքը
- հոգեբանական դրսևորումները
- փոխներգործուն դրսևորումները
- պրագմատիկ /գործնական / դրսևորումները
- սեմիոտիկ դրսևորումներ

Հաղորդակցության առաջին ուղին ներկայացնում է պատճառը և հետևանքը: Այն կազմված է մի քանի օղակներից ,որոնք միասնալով կազմում են հաղորդակցային շղթա, որը դիտարկվում է որպես գծային ուղի: Երբեմն շղթայի մի օղակից մյուսն անցնելու ընթացքում հաղորդագրությունը կամ տեղեկությունը աղավաղվում է: Նման դեպքերում հաղորդակցությունը շտկելու համար անհրաժեշտ է նվազեցնել շղթայում տիրող լարվածությունը: Հաղորդակցումը կարող է արդյունավետ լինել միայն այն ժամանակ, երբ աշակերտը ունակ է վերլուծել ստացվող տեղեկությունը և քննարկել:

Հաղորդակցության երկրորդ ուղին հոգեբանական է: Այն դիտարկում է հաղորդակցությունը որպես գործընթաց, որը տեղի է ունենում ուղեղի ներսում զգայական տվյալների ընկալման, մտապահման, նոր տվյալների վերլուծության օգտագործման ժամանակ: Ուսուցչի հաջողությունը կարելի է կայացած համարել միայն այն ժամանակ , երբ տվյալները սկսում են մեկնաբանվել ուսուցչի փորձին, աշխարհայացքին ու մտածելակերպին համապատասխան:

Հաղորդակցության երրորդ ուղին փոխներգործուն է: Ըստ այս ուղին պատկերող «քարտեզի» հաղորդակցությունը ծագում է որոշակի իմաստ կրող գործողություններից և հանդիսանում մարդկանց միջև տեղի ունեցող փոխներգործությունների արդյունքը:Այն ենթադրում է նաև համապատասխան

արձագանքների ձևավորում, այլընտրանքներների կշռադատում և հնարավոր հակազդեցությունների և արձագանքների սահմանում:

Ուսուցչի հաջողությունը չափվում է ըստ աշակերտի `ստացող տվյալների ճշգրիտ կերպով մեկնաբանելու և դրանց իմաստը մյուսներին փոխանցելու ունակությամբ:

Հաղորդակցության չորրորդ ուղին գործնական է: Այն կապում է հաղորդակցությունը մի համակազմի հետ , որը ներառում է յուրաքանչյուր անձի գործողություններն ու խոսքերը և նրանց անկախությունը:

Հաղորդակցության հինգերորդ ճանապարհային ուղին հաղորդակցության սեմիոտիկ տեսակ է, որը որշակի մտքեր և իմաստ փոխանանցելու նպատակով արտասանվող բառերի և կատարվող գործողությունների արդյունք է հանդիսանում: Ըստ այս ուղին պատկերող քարտեզի , մեծ տարբերություն կա այն խոսքերի մեջ, որ ասվում է, և այն իմաստի մեջ, որ դրանք կարող են կոչված լինել փոխանցելու: Միշտ չէ , որ մեր խոսքերը արտահայտում են մեր ներքին մտքերը կամ նույնիսկ մեր շահերը

Կարելի է պնդել որ հաղորդակցություն ավելին է քան պարզապես խոսակցությունը:

1.2 Հաղորդակցման փուլերը

1. Գաղափարի ծնունդը: Տեղեկատվության փոխանակումն սկսվում է գաղափարի ձևակերպմամբ: Ուղարկող անձը, ելնելով որոշակի նպատակադրումից, որոշում է, թե որ գաղափարը կամ հաղորդագրությունը պետք է դարձնել փոխանակման առարկա: Որպեսզի փոխանակումը արդյունավետ կատարվի, ուղարկողը գաղափարի ձևավորման ժամանակ պետք է հաշվի առնի բազմաթիվ գործոններ: Մասնավորապես, հաղորդվելիք տեղեկությունը պետք է լինի խիստ հիմնավորված, որոշակի և դյուրըմբռնելի:

2. Կողմորում և կապուղու ընտրություն: Տեղեկությունները հաղորդվում են խոսքային (վերբալ` բառերով արտահայտված) և ոչ խոսքային միջոցներով:Ուստի

Նախքան տեղեկությունը հաղորդելը այն պետք է կողավորվի խորհրդանիշների՝ բառերի, շարժումների, դիմախաղի և հնչերանգի օգնությամբ: Ամենահայտնի միջոցներից են տեղեկությունների բանավոր և գրավոր հաղորդումը, համակարգչային ցանցերը, էլեկտրոնային փոստը : Գրավոր հաղորդագրություններն ունենում են նաև թերություններ: Այսպես, մարդիկ հաճախ ուշադիր և հետևողական չեն լինում հաղորդագրություններ ձևակերպելիս: Բանավոր հաղորդակցությունների գլխավոր առավելությունն այն է, որ հնարավոր է դառնում իրականացնել տեղեկության արագ և ամբողջովին փոխանցումը: Միաժամանակ կարելի է և՛ հարցեր տալ, և՛ ստանալ պատասխաններ:

3. Հաղորդում: Այս փուլը ընտրված կապուղով փոխանցման գործողությունն է: Խոսքը վերաբերում է հաղորդագրության ֆիզիկական փոխանցմանը, որը հաճախ սխալմամբ ընդունում են որպես կոմունիկացիաների բուն գործընթաց: Հաղորդումը կարևոր փուլերից մեկն է, որով անհրաժեշտ է անցնել՝ գաղափարը հասցեատիրոջը հասցնելու նպատակով:

4. Ընդունում և վերծանում (ապակոդավորում): Ուղարկողի կողմից տեղեկատվության հաղորդումից հետո ստացողը ապակոդավորում է այն:

Վերծանումը ուղարկողի խորհրդանշանների՝ ստացողի կողմից վերափոխումը և ընկալումն է: Եթե ուղարկողի ընտրած խորհրդանշաններն ունեն ճիշտ նույնափսի նշանակություն ստացողի համար, ապա վերջինս կիմանա, թե որոշակի ինչ նկատի ունի ուղարկողը, ո՞րն է նրա ձևակերպած գաղափարի իմաստը: Եթե գաղափարը չի պահանջում պատասխան ազդանշան, փոխանակման գործընթացը սրանով համարվում է ավարտված: Այս փուլը վերաբերում է այն հետադարձ կապին, որը տեղի է ունենում ստացողի և ուղարկողի միջև: Այս դեպքում ստացողը ապակոդավորում է հաղորդագրությունը, ընդունում այն և տեղի է ունենում պատասխան գործողությունը: Հետադարձ կապի դեպքում ուղարկողի և ստացողի կապը տեղերով փոխվում են:

Տեղեկության փոխանակումը կարելի է համարել արդյունավետ, եթե ստացողը ցուցաբերել է գաղափարի ըմբռնում՝ ձեռնարկելով այնպիսի գործողություններ, որոնք

անկախում էր ուղարկողը: Այսպիսով, հաղորդակցման արդյունավետությունը առաջին հերթին պայմանավորված է նրանով, թե որքանով հստակ է ձևակերպվել գաղափարը կամ տեղեկատվությունը: Եական է նաև, թե ինչպես է գաղափարը կողավորվում՝ արտահայտելու համար ամբողջ տեղեկությունը կամ գաղափարը: Բացի այդ, տեղեկություն ստացողը պետք է կարողանա ընկալել ստացված տեղեկատվությունը: Հաղորդակցման գործընթացում բացառիկ նշանակություն ունի հետադարձ կապը: Դրա միջոցով է ճշտվում, թե որքանով հավաստի է ընկալվել հաղորդագրությունը: Մանավանդ դա կարևոր է այն պատճառով, որ կոմունիկացիան միակողմանի գործողություն չէ, և տեղեկություն ստացողն ինքն է դառնում հաղորդող, անցնում տեղեկատվության փոխանակման բոլոր գործընթացներով, իսկ սկզբնական ուղարկողը ստանձնում է ստացողի դերը: Հետադարձ կապը կարող է նպաստել կառավարչական տեղեկության փոխանակման արդյունավետության էական բարձրացմանը:

Միջանձնային հաղորդակցությունն անհրաժեշտ է դիտարկել ավելի լայն համատեքստում, քան զուտ տեղեկատվությունը՝ որպես կազմակերպության ներսում մարդկանց միջև ամբողջական հաղորդակցման անքակտելի մաս:

Գրականության մեջ միջանձնային հաղորդակցությունը ներկայացվում է երեք գործառույթների ամբողջության ձևով.

Փոխադարձ ընկալման և ըմբռնման (պերցեպտիվ) գործառույթ: Հաղորդակցման ընթացքում և դրա միջոցով մարդիկ ընկալում են միմյանց, իրար մասին ձևավորում են կայուն պատկերացումներ, վարքի գնահատման չափանիշներ և այդ ամենի հիման վրա նրանց միջև հաստատվում է փոխըմբռնման կայուն մակարդակ:

Փոխազդեցության (ինտերակտիվ) գործառույթ: Հաղորդակցման ընթացքում և դրա միջոցով մարդիկ ազդում են միմյանց վրա, հնարավորություն են ստանում համատեղելու իրենց ջանքերը, զուամբելու իրենց փորձն ու հմտությունները, ուղղորդելու դրանք որոշակի նպատակների կենսագործմանը, իրենց միասնական գործունեությունը:

Տեղեկատվական (կոմունիկացիոն) գործառույթ: Մարդիկ, անմիջականորեն կամ միջնորդավորված հաղորդակցման ընթացքում, ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն, բնական խոսքի և արտալեզվային միջոցներով, բանավոր կամ գրավոր, միմյանց զանազան կարգի ու բնույթի տեղեկություններ են հաղորդում և ստանում, ինչպես նաև իմաստավորում դրանք, ճշգրտում, վերծանում, կուտակում, ձևափոխում, զարգացնում և այլն:

Մարդկային հաղորդակցման այս երեք կողմերը կամ գործառույթները լուր պայմանականորեն կարելի է տարանջատել, ընդ որում, այս միասնականությունը դրսևորվում է դրանց թե՛ գոյության, և թե՛ գործածության մեջ, քանի որ ամեն մեկը նպաստում է մյուսի արդյունավետությանը: Այսպես, դիմացինի մասին ճիշտ պատկերացում կազմելու, համարժեք ընկալելու համար մենք կարիք ունենք բավարար տեղեկույթի: Միջանձնային կոմունիկացիան այնքան ավելի արդյունավետ է, որքան ավելի սերտորեն են հաղորդակցվողները ներգրավված համատեղ գործունեության մեջ:

Միջանձնային հաղորդակցման և, ընդհանուր առմամբ, մարդկային հաղորդակցության արդյունավետության կարևոր պայմաններից մեկը անձի, այսպես կոչված 'հաղորդունակությունն' է, այսինքն՝ այն կարողությունը, որով մարդը բնականոն փոխհարաբերություններ է հաստատում ուրիշների հետ, համարժեքորեն ձևակերպում է իր ասելիքը, տեղեկություններ է հաղորդում և ստանում՝ ճշտորեն վերծանելով դրանք, զանազանելով գլխավորն ու երկրորդականը, ապահովելով պատշաճ ուղիղ և հետադարձ կապը:

2.1 Մանկավարժական հաղորդակցության միջոցներ.

Մանկավարժական էֆեկտը դրսևորվում է ուսուցիչ-մանկավարժի և իր աշակերտների և աշակերտների միջև հաղորդակցության կարճ, երբեմն հազիվ ընկալելի պահի, ինչպես նաև աշակերտի և շրջապատող աշխարհի միջև փոխգործակցության նույնիսկ կարճ պահի միջոցով: Ուսուցիչը բարձրաձայն շրխկացրեց դասարանի մուտքի դուռը, կանգ առավ և խստորեն նայեց յուրաքանչյուր սովորողի, դիտողություն արեց դասից ուշացած աշակերտին, հրավիրեց սվորողներին բացել տետրերը և գրի առնել դասի թեման. հնարավոր մանկավարժական ազդեցությունների ամբողջական ցանկը չէ միայն դասի կազմակերպչական պահին: Մանկավարժական ազդեցության նպատակն է ոչ թե ճնշել աշակերտի չափից ավելի խաղայինությունը (,որպեսզի ուսուցիչը ենթարկվի), այլ աշակերտի փոխազդեցությունը աշխարհի հետ կազմակերպելը և այն իր կյանքին տեղյակ սուբյեկտի դիրքի տեղափոխումը: .

Մանկավարժական ազդեցությունը, որպես կանոն, համապատասխանում է այն նպատակներին և խնդիրներին, որոնց համար ուղղված է ուսուցիչը: Եթե ուսուցչի նպատակը իր աշակերտների հետ ժողովրդավարական հարաբերություններ հաստատելն է, ապա նրա ազդեցությունը չպետք է լինի ավտորիտար, չպետք է վիրավորի աշակերտների արժանապատվությունը:

Մանկավարժական ազդեցությունը պետք է նպաստի նրան, որ նախ և առաջ սկսի սովորողի գործունեությունը, քանի որ միայն ակտիվ մարդն է ի վիճակի ճանաչել իրեն շրջապատող աշխարհը և զարգացնել իր հակումները. երկրորդ՝ օգնել սովորողին տիրապետել գործունեության կազմակերպման և աշխարհի հետ փոխգործակցության ձևերին, քանի որ սվորողը միշտ չէ, որ գիտի, թե ինչպես լուծել կրթական և հատկապես կյանքի առաջադրանքները. երրորդ՝ նպաստել աշակերտի ,ես-ի ըմբռնմանը շրջապատող աշխարհի հետ ունեցած կապերում, նրան հնարավորություն տալ ինքնուրույն որոշումներ կայացնել և ինքն էլ պատասխանատու լինել դրանց համար:

Սա մանկավարժական ազդեցության հիմնական գործառույթներն են, որոնք, իրենց հերթին, իրականացվում են ուսուցչի համապատասխան գործողությունների և հմտությունների միջոցով: Եթե գործառույթների թիվը բավականին սահմանափակ է, ապա գործողությունների թիվը գրեթե անսահման է ուսուցչի գործառնական սարքավորումների բազմազանության պատճառով՝ նրա խոսքի առանձնահատկությունները, ժեստերը, դեմքի արտահայտությունները, մարմնի շարժումները, գործողությունները և այլ դրսևորումներ: Սա օգնում է ընդլայնել ուսուցչի և աշակերտների միջև հաղորդակցության շրջանակը և լրացուցիչ հնարավորություններ ստեղծել դպրոցականներին հասարակության մշակութային արժեքներին ծանոթացնելու համար:

Դիտարկենք որոշ գործողություններ.

,Ես-հաղորդագրություն-ը ուսուցչի հայտարարությունն է իր պետության, բարեկեցության, մտքերի ու զգացմունքների մասին այս կամ այն իրադարձության կամ երեւոյթի մասին, որի ականատեսն է կամ մասնակիցը: Օրինակ՝ ,Ես միշտ ուրախանում եմ, երբ հանդիպում եմ ժամանակակից ասպետի,- ասում է ուսուցիչը մի աշակերտին, ով ասպետական վերաբերմունք է դրսևորել կնոջ նկատմամբ:

,Ես-հաղորդագրություն-ը ուսուցչի այնպիսի արժեհամակարգային դատողություն է, որում մանկավարժական գնահատականը բաց ձևից վերածվում է թաքնվածի: Այն չի նախատեսում դպրոցականներին, թե ինչպես պետք է վարվեն, այլ ուղղում է նրանց վերաբերմունքն ու պահվածքը՝ տալով նրանց ընտրության ազատություն:

Յուրաքանչյուր սովորող միշտ կարող է լավ և դրական բան գտնել: Դա կարող է լինել և՛ աշակերտի արտաքին տվյալները՝ բարձր աճ, ուժեղ կազմվածք, գեղեցիկ կազմվածք, և՛ նրա ինտելեկտուալ հատկանիշները՝ լավ հիշողություն, զարգացած պերճախոսություն, մաթեմատիկական ունակություններ: Հարգանքը, հիացմունքը կարող են արժանանալ ուսանողի հոբբիներին և նվաճումներին. հաջող ելույթ մրցույթում կամ սպորտային մրցույթում, մասնակցություն արվեստի գործերի ցուցահանդեսին, նրանց առաջին բանաստեղծությունների հրապարակումը: Ուստի, երբ ուսուցիչն ասում է, որ ուրախ է սովորել աշակերտի ձեռքբերումների մասին, նա

խթանում է աշակերտին նոր ստեղծագործական հաջողությունների: Աշակերտի անհատական վարքագծային գործողություններին կարելի է արժանանալ դրական ամրապնդման՝ դասընկերոջ նկատմամբ մտահոգությունն ցուցաբերելը, դպրոցական օլիմպիադայում դասի անհաջող ելույթի համար վիշտը և այլն:

Ակնհայտ է, որ ուսուցչի խնդիրն է տեսնել աշակերտի և՛ ուժեղ, և՛ թույլ կողմերը, բայց կենտրոնանալ նրա դրական դրսևորումների վրա, հոգ տանել աշակերտի մոտ դրական համբավ ստեղծելու և հոգեբանական բարենպաստ մթնոլորտի մասին, որտեղ ավելի հեշտ կլինի հաղթահարել թերությունները: .

Դու-հաղորդագրությունը ուսուցչի հայտարարությունն է երեխայի հավանական վիճակի մասին կոնկրետ գործողություն կատարելու պահին իր ենթադրության մասին: Այն օգտագործում է այնպիսի խոսքի բանաձևեր, ինչպիսիք են ,Դուք, հավանաբար ...ե, ,Դուք, իհարկե ...ե, ,Դուք, ըստ երևույթին ...ե: ,Դուք երևի շատ զբաղված էիք և, հետևաբար, ժամանակ չունեիք ձեր կոստյումը կարգի բերելու համար, - ասում է ուսուցիչը մի աշակերտի, որը դպրոց էր եկել ճմռթված հագուստով: Ուսուցիչը, այսպես ասած, արդարացնում է աշակերտին, փորձում է իր սեփական բացատրությունը գտնել նրա անփութության և անփութության համար և դրանով փորձում է նրա ուշադրությունը հրավիրել նրա արտաքինը վերահսկելու անհրաժեշտության վրա:

Մենք ենք ուղերձը բաղկացած է աշակերտին ծանոթացնելու խնդիրներին, որոնք ուսուցիչը պատրաստվում է լուծել. ,Եկել է ժամանակը փորձելու մեր ուժերը...ե. Ուսուցիչը աննկատ կերպով ներառում է յուրաքանչյուր սովորողի իր թիմում, նա, կարծես, հայտարարում է իր ընդհանուր պատրաստակամությունը կոնկրետ առաջադրանքի համար:

Ազդեցության մեթոդները կարող են լինել սովորողին օգնելը, հետաքրքրությունն ցուցաբերելը նրա անձի կամ գործունեության արդյունքների նկատմամբ, օգնությունն ինդրելը և այլ գործողություններ, որոնք նկարագրված են մանկավարժական տեխնոլոգիայի գրականության մեջ:

2.2 Ուսուցիչների և սովորողների միջև հաղորդակցության բացահայտումը.

Հետազոտական աշխատանքում օգտագործվել են հետևյալ մեթոդները.

1. Չրույց ուսուցիչների հետ.

2. Թեստ V.F. Ռյախովսկին որոշելու հաղորդակցական հատկանիշները ուսուցիչների շրջանում (տես Հավելված 1):

3. Թեստ Հրահանգներ Մարդամոտության գործակիցը որոշելու/ Ռյախովսկու թեստի հարցերին, որոնք ուղղված են մարդամոտության մակարդակի որոշմանը (տես Հավելված 2/

Գործնական աշխատանքներ են տարվել «Արագափի Թ. Հուլյանի անվան միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ -ում: Ուսումնասիրությունը ներառում էր 13 առարկայական ուսուցիչներ, որոնք դասավանդում էին 7-րդ դասարանում՝ հանրահաշիվ / երկրաչափության ուսուցիչ, ֆիզիկայի ուսուցիչ, կենսաբանության ուսուցիչ, քիմիայի ուսուցիչ, ռուսաց լեզվի ,հայոց լեզու և գրականության ուսուցիչ, պատմության ուսուցիչ, ինֆորմատիկա, ֆիզիկական կրթության ուսուցիչ, անգլերենի ուսուցիչ , աշխարհագրություն ուսուցիչ, հայոց եկեղեցու պատմություն ուսուցիչ և կերպարվեստի ուսուցիչ: Ուսուցիչների հետ անցկացվող զրույցում փորձ է արվել վեր հանել հաճախակի հանդիպող հաղորդակցման դժվարությունները դասավանդման ընթացքում, առվել հաճախ նշվել է , որ բացակայում է սովորողների մոտ տեղեկատվությունը լսելու և վերարտադրելու կարողությունը: Ուսուցչին օգնելու համար փոխել իր մանկավարժական հաղորդակցության ոճը, կարելի է խորհուրդ տալ հետևյալը..

Դպրոցականների հետ հաջող փոխգործակցության համար առաջին հերթին պետք է համարժեք գնահատել սեփական անհատականությունը: Ինքնաճանաչումը, ինքնատիրապետումը պետք է դառնա յուրաքանչյուր ուսուցչի մշտական հոգսը: Ձեր էմոցիոնալ վիճակը կառավարելու կարողությունը հատուկ ուշադրություն է պահանջում դաստիարակության գործընթացին վնասում է դյուրագրգիռ տոնը, բացասական հույզերի գերակշռումը, լացը: Դուք միշտ պետք է տեղյակ լինեք, թե ուսուցիչն ինքը ինչ է բերել կոնֆլիկտային իրավիճակի մեջ:

Մանկավարժական նպատակահարմար հարաբերությունները հիմնված են ուսուցչի և սովորողների փոխադարձ հարգանքի, դպրոցականների անձի արժանապատվության և ուսուցչի արժանապատվության հաստատման վրա: Մենք պետք է հարգենք յուրաքանչյուր աշակերտի անհատականությունը, հասկանանք բոլորին, պայմաններ ստեղծենք նրա ինքնահաստատման համար իր հասակակիցների աչքում, աջակցենք անհատականության դրական գծերի զարգացմանը:

Ուսուցիչը նաև պետք է հոգ տանի բարենպաստ ինքնադրսևորման մասին. ցույց տալ երեխաներին իրենց անհատականության ուժը, հոբբիները, հմտությունը, երուդիցիայի լայնությունը, առանց անկասկած ընդգծելու նրանց արժանիքները:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հաղորդակցության բնորոշ տարրը անորոշությունն է, որը կապված է աշակերտի հոգեկան վիճակի և դրդապատճառների վերաբերյալ անբավարար տեղեկատվության հետ, ուսուցիչը պետք է զարգացնի դիտողականությունը, մանկավարժական երևակայությունը, հուզական վիճակը հասկանալու կարողությունը, վարքի դրսևորումը, և ճիշտ մեկնաբանել այն: Իրավիճակները վերլուծելու և որոշումներ կայացնելու ստեղծագործական մոտեցումը հիմնված է ուսուցչի ունակության վրա՝ ընդունելու մեկ ուրիշի՝ աշակերտի, ծնողի, գործընկերոջ դերը, ընդունելու նրանց տեսակետը:

Մանկավարժական հաղորդակցության կարևոր հատկանիշը նրա ոճն է: Պետք է ընդգծել, որ ուսուցչի և երեխաների շփման ոճը սոցիալական և բարոյական կատեգորիա է: Ամենաբեղմնավոր հաղորդակցությունը հիմնված է համատեղ գործունեության կիրքի վրա:

Ուսուցիչներին, և սովորողներին առաջարկվել է պատասխանել Ռյախովսկու թեստի հարցերին, որոնք ուղղված են մարդամտության մակարդակի որոշմանը (տես Հավելված 2): Թեստը բաղկացած է 16 հարցից, պատասխանները գնահատվում են 2 բալանոց համակարգով (այո՝ 2 միավոր, երբեմն՝ 1 միավոր, ոչ՝ 0 միավոր): Պատասխանների դասակարգիչը բաղկացած է 7 մակարդակից, ըստ որի որոշվում է պատասխանողի հաղորդակցման հմտությունների զարգացման աստիճանը:

Հետազոտության արդյունքում ստացվել են հետևյալ տվյալները՝ զարգացման մակարդակը միջինից ցածր է՝ ուսուցիչների 2-ը, հաղորդակցման հմտությունների զարգացման նորմալ մակարդակը՝ ուսուցիչների 8-ը, հաղորդակցման հմտությունների զարգացման բարձր մակարդակը՝ 3-ը: Աշակերտների շրջանում անցակացված թեստի արդյունքը այնսպիսին է հարցված 17 աշակերտներից 10-ի հաղորդակցման հմտությունները ցածր են, 7-ինը նորմալ մակարդակ, հաղորդակցման հմտությունների բարձր մակարդակը բացակայում է::

Այստեղ հարկ է նշել, որ միջին դպրոցի աշակերտը դեռահասության տարիքում է: Հենց այս տարիքում է մարդն անցնում իր զարգացման կարևորագույն ուղին՝ հաղթահարելով ներքին և արտաքին բազմաթիվ կոնֆլիկտներ ու հակադրումներ, ձեռք բերելով անձնավորություն լինելու զգացողություն:

Դեռահասի հաղորդակցային ունակությունների զարգացման գործընթացում մեծ է նաև ուսուցչի դերը: Վերջինս պետք է օժտված լինի մասնագիտական և անձային համապատասխան կարողություններով, տեղեկացված լինի աշակերտի տարիքային առանձնահատկությունների մասին: Հայտնի է, որ տարիքային այս փուլում առավել հաճախ են տեղի ունենում կոնֆլիկտներ ու բախումներ ուսուցչի և աշակերտների միջև: Պատճառները բազմաթիվ են և բազմաբնույթ: Հիմնական պատճառներից են աշակերտի գործողությունների անսպասելիությունը, որը խախտում է դասի բնականոն ընթացքը, ուսուցչի և աշակերտների փոխհարաբերությունների բնույթը, ուսուցչի անձնային որակները (ոլորագրգիռ բնավորություն, վրեժխնդրություն, գոռոզություն), աշակերտի անձնային որակները, ուսուցչի կողմից իրավիճակը օբյեկտիվ գնահատելու կարողության բացակայությունը, մանկավարժական կարողությունների բացակայությունը, անձնական խնդիրները, տրամադրության անկումը և այլն: Կոնֆլիկտային իրադրությունը հարթելու կարևոր նախապայմանը ուսուցչի կողմից գրագետ հոգեբանական վերլուծության իրականացումն է: Դրա իրականացման համար անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչը կարողանա պահպանել հետևյալ պահանջները՝ նայել իրավիճակին աշակերտի աչքերով, ցուցաբերել բարեհամբույր ջերմ վերաբերմունք յուրաքանչյուր աշակերտի նկատմամբ, ստեղծել ազատ ինքնաարտահայտման և քննադատության համար համապատասխան պայմաններ, կարողանալ կառավարել և՛ սեփական, և՛ խմբի տրամադրությունը և այլն: Սակայն

այս ամենն իրականացնելը գործնականում չափազանց դժվար է և պահանջում է համալիր մոտեցում: Ծնողները պետք է հիշեն, որ իրենց երեխայի անձի ձևավորման գործընթացում շատ կարևոր է համագործակցությունը ուսուցչի հետ :

Եզրակացություն

Այսպիսով դարոցում ուսուցիչ-սովորող համագործակցության անհրաժեշտ պայմաններից է արդյունավետ հաղորդակցությունը: Այս աշխատանքում ներկայացվեցին մասնագիտական այն հմտությունները, որը պետք է ունենա ուսուցիչը հստակ և հակիրճ հաղորդակցվելու համար, որի վերջնական պատակն է դասավանդման արդյունավետության բարձրացումը:

Ուսուցիչը պարզապես պետք է տիրապետի բառին, համոզվելու միջոցներին: Սա բազմաթիվ իրավիճակների, երբեմն էլ հակամարտությունների լուծման բանալին է, որոնք առաջանում են կրթական գործունեության ընթացքում: Չարմանալի չէ, որ հին հույներն ասում էին, որ կրթությունը հոգու մեջ չի ծլում, եթե այն չի թափանցում զգալի խորություն: Եվ այս ներթափանցումը հնարավոր է միայն ուսուցչի բարձր պրոֆեսիոնալիզմի, դերասանական և հռետորական հմտությունների ներդաշնակ միասնության մեջ:

Մանկավարժական հաղորդակցության հիմնական նպատակը և՛ սոցիալական և մասնագիտական փորձի (գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների) փոխանցումն է ուսուցչից սովորողների, և՛ ուսումնասիրվող առարկաների և ընդհանրապես կյանքի հետ կապված անձնական իմաստների փոխանակումը: Հաղորդակցության ընթացքում տեղի է ունենում ինչպես սովորողների, այնպես էլ ուսուցիչների անհատականության ձևավորում (այսինքն՝ նոր հատկությունների և որակների առաջացում):

- Անհատի փորձառությունը, մասնագիտական հմտությունները և վստահությունը ազդում են հաղորդակցության և փոխներգործությունների հաճախականության և հաղորդագրության ընդունման վրա:
- Հղորդագրությունը առավել արդյունավետ է լինում , երբ այն համապատասխանում է անհատների կարծիքներին և աշխարհայացքին:
- Հաղորդակցության արդյունավետությունը աճում է ,երբ ուղարկողը հստակ գիտակցում է իր անհատական բնութագիրը, ոճը, հաղորդագրության տեսակը / գրավոր , բանավոր ՏՀՏ և այլն/:

- Հաղորդակցությունը կարող է առավել արդյունավետ լինել , երբ ուղարկողը մանրագին մշակում է հաղորդագրության բովանդակությունը, ընտրում ստացողի համար առավել մատչելի և ընդունելի բառապաշար, և բանավոր հաղորդումներ հաստատում է ոչ խոսակցական հաղորդակցությամբ:
- կապի հաստատում որպես կրթական տեղեկատվություն ստանալու և փոխանցելու փոխադարձ պատրաստակամության վիճակ և փոխկապակցվածություն պահպանելու մշտական փոխադարձ կողմնորոշման տեսքով.
- Խրախուսանք՝ սովորողի գործունեության խթանում, նրան ուղղորդելով որոշակի ուսումնական գործողությունների իրականացմանը.
- Մոտիվ - աշակերտի մոտ անհրաժեշտ հուզական փորձառությունների խթանում (.հույզերի փոխանակումե), ինչպես նաև իր օգնությամբ փոխելով սեփական փորձառությունները և վիճակները և այլն:

Մանկավարժական հաղորդակցությունը պայմաններ է ստեղծում մանկավարժական գործընթացի սուբյեկտների պոտենցիալ էական ուժերի իրացման համար:

Մանկավարժական հաղորդակցության բարձրագույն արժեքը ուսուցչի և աշակերտի անհատականությունն է: Ուսուցչի արժանապատվությունն ու պատիվը, սովորողների արժանապատվությունն ու պատիվը մանկավարժական հաղորդակցության ամենակարեւոր արժեքն են:

Այս առումով, որպես մանկավարժական հաղորդակցության առաջատար սկզբունք կարելի է ընդունել Ի.Կանտի հրամայականը. միշտ վերաբերվել ինքդ քեզ և սովորողներին որպես շփման նպատակ, ինչի արդյունքում առաջանում է վերելք դեպի անհատականություն: Հրամայականը անվերապահ պահանջ է: Հաղորդակցության գործընթացում անհատականության այս վերելքն է հաղորդակցության սուբյեկտների պատվի և արժանապատվության արտահայտությունը:

Դասարանում և դրանից դուրս ուսուցչի և դպրոցականների միջև հաղորդակցության յուրացման կարևոր ցուցիչն սովորողների խոսքի ակտիվության բարձրացումն է ուսուցչի խոսքի ակտիվության նվազման, անարդյունավետ լռության նվազման, թվի ավելացման պատճառով: կոնտակտներ (հարցեր և պատասխաններ): Սովորողների

մտքերի կրկնությունների օգտագործումը, սովորողների հայտարարություններին հղումները և ուղղակի պահանջների նվազումը նպաստում են հաղորդակցության ակտիվացմանը:

Չրույցի բովանդակությունը պետք է հետաքրքիր լինի երկու կողմերի համար, և ուսուցիչը պետք է հոգա դրա մասին: Քանի որ դասի և արտադասարանական գործունեության ընթացքում ստեղծված իրավիճակներն ամբողջությամբ չեն կրկնվում, անհնար է ճշգրիտ բաղադրատոմսեր տալ դասավանդման պրակտիկայում ծագած ցանկացած խնդրի լուծման համար: Հնարավոր է վերաբերմունք ձևավորել վարքագծի որոշակի ոճի նկատմամբ, որը իրական պայմաններում ռացիոնալ արձագանք կհուշի ստեղծված իրավիճակին:

Դպրոցականների հետ շփվելիս հիշեք աշխատավայրում պահպանել գործընկերների հեղինակությունը: Գործընկերոջ հեղինակության կորուստը որոշ չափով կարող է լինել երեխաների վրա ձեր անձնական մանկավարժական ազդեցության թուլացում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Սլիվա Խրիմյան , Արմեն Յովսեփյան. Դպրոցի կառավարում և ղեկավարում Այռերս .2005թ.
2. Բատրակովա Ս.Ն. Մասնագիտական-մանկավարժական հաղորդակցության հիմունքները. - Յարոսլավլ, 1986 թ.
3. Գրիգորիևա Թ.Գ. Կառուցողական հաղորդակցության հիմունքները. - Նովոսիբիրսկ., Մ., 1997:
4. Կան-Կալիկ Վ.Ա. Ուսուցիչը մանկավարժական հաղորդակցության մասին. Գիրք. Ուսուցչի համար. - Մ .: Կրթություն, 1987:
5. Խաչատրյան Տ., Հաղորդակցման և աշխատանքային գործունեության ընդհանուր հմտություններ, Կրթության ազգային ինստիտուտ, Երևան 2012
6. https://hy.wikipedia.org/wiki/%D4%B4%D5%A5%D5%BC%D5%A1%D5%B0%D5%A1%D5%BD%D5%AB_%D5%B0%D5%B8%D5%A3%D5%A5%D5%A2%D5%A1%D5%B6%D5%B8%D6%82%D5%A9%D5%B5%D5%B8%D6%82%D5%B6

Գիտելիքների թեստային հարցեր

Չավելված 1

Չարցի շարադրանքը	Այո	ոչ	Դժվարանում պատասխանել եմ
Մանրամասն դասի պլան եք կազմում			
Դասը ընդհանուր գծերով պլանավորում եք			
Չաճա՞խ եք շեղվում ձեր դասի պլանից			
Դուք շեղվում եք պլանից, եթե նկատում եք սովորողի գիտելիքների բաց կամ նյութը յուրացնելու դժվարություններ			
Դուք հաճա՞խ եք սովորողներին հարցեր տալիս, երբ բացատրում եք			
Դուք միշտ բացարձակապես ճիշտ պատասխաններ եք ստանում			
Ցանկանում եք, որ հարցաքննվողն ինքնուրույն շտկի պատասխանը			
Բացատրելիս հաճա՞խ եք օգտագործում լրացուցիչ ուսումնական նյութ			
Անընդհատ հետևո՞ւմ եք բոլոր ուսանողների ակտիվությանը հարցման ընթացքում:			
Դասի ընթացքում սովորողների պատրաստվածության կամ տրամադրության բացակայությունը կարո՞ղ է ձեզ հավասարակշռությունից հանել			
Միշտ ինքդ ուղղո՞ւմ ես սովորողի սխալները			
Դուք միշտ տեղավորվում եք դասի շրջանակում:			
Դուք միշտ մանրամասն գնահատո՞ւմ եք յուրաքանչյուր պատասխանին			
Դուք հաճա՞խ եք պարզևատրում լավ պատասխանների համար			
Ի՞նչ եք կարծում, սովորողները սովորաբար հետաքրքրվա՞ծ են ձեր դասերով:			
Ի՞նչ եք կարծում, ուսանողները սովորաբար հաճույք են ստանում ձեր դասերից:			
Դուք անընդհատ բարձր եք պահում դասի տեմպը			
Դուք միշտ պահանջում եք դասերիդ խստորեն պահպանել կարգապահությունը			
Չաճա՞խ եք վերլուծում ձեր գործունեությունը դասին			

Հարցաթերթ ուսուցչի կողմից իրենց մանկավարժական գործունեության անհատական ոճի բնութագրերի վերլուծության համար

Հրահանգ. Հետևյալ հարցերի պատասխանները կօգնեն ձեզ բացահայտել ձեր անհատական աշխատանքը: Դա անելու համար առաջարկվող հարցաշարում նշեք ձեզ հարմար պատասխանների տարբերակները (եթե երկու կամ երեք տարբերակներ համընկնում են, նշեք բոլոր սյունակները): Հաշվելով յուրաքանչյուր սյունակում նշագծերի քանակը՝ կարող եք որոշել ձեր աշխատանքի ոճը (առավելագույն թվով նշագրեր ունեցող սյունակը):

Հավելված 2

Հրահանգներ:

.Ձեր մարդամոտության գործակիցը որոշելու համար պետք է պատասխանել 16 հարցի. Պատասխանը պետք է լինի միանշանակ՝ «այո», «ոչ», «երբեմն»:

1.Դուք սովորական կամ գործնական հանդիպում ունեք: Նրա ակնկալիքը ձեզ անհանգստացնում է:

2.Դուք հետաձգում եք Ձեր այցելությունը բժշկի մինչև վերջին պահը:

3.Դուք շփոթված կամ դժգոհ եք զգում, երբ ձեզ խնդրվում է ելույթ, ներկայացում կամ տեղեկատվություն ներկայացնել հանդիպման, հանդիպման կամ նման բաների ժամանակ:

4.Ձեզ առաջարկում են գործուղման գնալ մի քաղաք, որտեղ երբեք չեք եղել: Կանե՞ք ամեն ինչ այս գործուղումից խուսափելու համար:

5Սիրում եք կիսվել ձեր փորձով որևէ մեկի հետ:

6.Նեղվում եք, եթե փողոցում անծանոթը ձեզ հարցնի (ցույց տվեք ճանապարհը, ժամանակ տվեք, պատասխանեք հարցին):

7.Դուք հավատում եք, որ կա «հայրերի ու երեխաների» խնդիր, և որ տարբեր սերունդների մարդկանց համար դժվար է միմյանց հասկանալը:

8.Դուք ամաչում եք հիշեցնել ձեր ընկերոջը, որ նա մոռացել է ձեզ վերադարձնել 10 ռուբլի, որը նա վերցրել է մի քանի ամիս առաջ:

9.Ռեստորանում կամ ճաշասենյակում ձեզ մատուցել են ակնհայտ անորակ ուտեստ: Կլռե՞ս՝ միայն զայրացած հրելով ափսե:

10 Երբ դու երես առ երես հայտնվում ես անձանոթի հետ, նրա հետ զրույցի մեջ չես մտնի ու ծանրաբեռնված կլինես, եթե նա առաջինը խոսի: Այդպե՛ս է:

11 Ձեզ սարսափեցնում է ցանկացած երկար հերթ, որտեղ էլ որ այն լինի (խանութում, գրադարանում, կինոթատրոնի տոմսարկղում): Կնախընտրե՛ք հրաժարվել ձեր մտադրությունից, թե՛ կկանգնեք պոչի մեջ և կթուլանաք ակնկալիքից:

12.Վախենում եք մասնակցել կոնֆլիկտների կարգավորման որևէ հանձնաժողովի:

13.Դուք ունեք գրականության, արվեստի, մշակույթի գործերը գնահատելու ձեր զուտ անհատական չափանիշները և չեք ընդունի այս հարցում այլ մարդկանց կարծիքը: Սա ճի՞շտ է:

14.Ինչ-որ տեղ կողքից լսելով ձեզ հայտնի հարցի վերաբերյալ ակնհայտ սխալ տեսակետի հայտարարությունը, կնախընտրեի՞ք լռել և չմտնել վեճի մեջ:

15 Չգու՛մ եք, որ ինչ-որ մեկը օգնություն է խնդրում որոշակի բիզնես խնդրի կամ ակադեմիական թեմայի շուրջ:

16.Դուք ավելի շատ պատրաստակամ եք արտահայտել ձեր տեսակետը (կարծիք, գնահատական) գրավոր, քան բանավոր:

30-32 միավոր: Դուք ակնհայտորեն անհաղորդ եք, և սա ձեր խնդիրն է, քանի որ դրանից ամենաշատը տուժում եք ինքներդ: Բայց մտերիմ մարդկանց համար հեշտ չէ: Դժվար է ձեզ վրա հույս դնել խմբային ջանքերում: Փորձեք ավելի շփվող դառնալ, վերահսկեք ինքներդ ձեզ:

25-29 միավոր: Դուք զուսպ եք, լռակյաց, նախընտրում եք մենակությունը, հետևաբար, հավանաբար քիչ ընկերներ ունեք: Նոր աշխատանքն ու նոր շփումների անհրաժեշտությունը, եթե ոչ խուճապի մեջ են գցում, ապա երկար ժամանակ հավասարակշռությունից դուրս են հանում: Դուք գիտեք ձեր բնավորության այս հատկանիշը և դժգոհ եք ինքներդ ձեզանից: Բայց մի սահմանափակվեք միայն նման դժգոհությամբ, ձեր ուժի մեջ է հակադարձել բնավորության այս գծերը: Չէ՛ որ պատահում է, որ ինչ-որ ուժեղ ոգևորությամբ հանկարծ ձեռք ես բերում ամբողջական հաղորդակցման հմտություններ: Պետք է միայն ցնցել իրերը:

19-24 միավոր. Դուք որոշ չափով շփվող եք և բավականին վստահ եք զգում անձանոթ շրջապատում: Նոր խնդիրները ձեզ չեն վախեցնում: Եվ, այնուամենայնիվ, զգուշությամբ եք մերձենում նոր մարդկանց հետ, դժկամությամբ եք մասնակցում վեճերին և վեճերին: Ձեր

հայտարարություններում երբեմն չափազանց շատ սարկազմ կա, առանց որևէ պատճառի: Այս թերությունները շտկելի են:

14-18 միավոր: Դուք նորմալ հաղորդակցման հմտություններ ունեք: Հետաքրքրասեր եք, պատրաստակամորեն լսում եք հետաքրքիր գրուցակցին, բավական համբերատար եք ուրիշների հետ շփվելիս, պաշտպանում եք ձեր տեսակետը առանց ջղայնության: Դուք գնում եք նոր մարդկանց հանդիպելու՝ առանց տհաճ զգացմունքների: Միևնույն ժամանակ, չեն սիրում աղմկոտ ընկերություններ. շայլ չարաճճիություններն ու խոսակցությունները նյարդայնացնում են ձեզ:

9-13 միավոր: Դուք շատ շփվող եք (երբեմն, գուցե նույնիսկ չափից դուրս): Նրանք հետաքրքրասեր են, շատախոս, սիրում են բարձրաձայնել տարբեր հարցերի շուրջ, ինչը երբեմն նյարդայնացնում է մյուսներին: Հաճույքով հանդիպեք նոր մարդկանց: Սիրեք ուշադրության կենտրոնում լինել, ոչ մեկին մի մերժեք խնդրանքները, թեև միշտ չեք կարող դրանք կատարել: Դա տեղի է ունենում, բռնկվում, բայց արագ քաշվում: Ձեզ պակասում է համառությունը, համբերությունն ու քաջությունը, երբ բախվում եք լուրջ խնդիրների: Եթե ցանկանում եք, այնուամենայնիվ, կարող եք ստիպել ինքներդ ձեզ չնահանջել:

4-8 միավոր: Մարդասեր լինելը հարվածում է ձեզ բանալիով: Դուք միշտ արդի եք բոլոր հարցերում: Սիրում եք մասնակցել բոլոր քննարկումներին, չնայած լուրջ թեմաները կարող են ձեզ միգրեն և նույնիսկ բլյուզ առաջացնել: Դուք պատրաստ եք խոսել ցանկացած հարցի շուրջ, նույնիսկ եթե դրա մակերեսային պատկերացում ունեք: Դուք ձեզ հանգիստ եք զգում ամենուր: Վերցրեք ցանկացած գործ, թեև միշտ չեք կարող հաջողությամբ ավարտել այն: Հենց այս պատճառով ղեկավարներն ու գործընկերները ձեզ վերաբերվում են որոշակի մտավախություններով և կասկածներով: Հաշվի առեք այս փաստերը:

3 միավոր կամ ավելի քիչ: Ձեր հաղորդակցման հմտությունները ցավոտ են: Դուք շատախոս եք, բամբասանք, միջամտում եք այն գործերին, որոնք ձեզ հետ կապ չունեն: Դուք պարտավորվում եք դատել այն խնդիրները, որոնցում դուք բացարձակապես ապաշնորհ եք: Կամա թե ակամա դուք հաճախ եք դառնում ձեր միջավայրում ամենատարբեր կոնֆլիկտների պատճառ: Տաք բնավորություն, հուզիչ, հաճախ կողմնակալ: Լուրջ աշխատանքը ձեզ համար չէ: Մարդիկ՝ աշխատավայրում, տանը և ընդհանրապես ամենուր, դժվարանում են ձեզ հետ լինել: Այո, դուք պետք է աշխատեք ինքներդ ձեզ և ձեր բնավորության վրա: Առաջին հերթին ձեր մեջ զարգացրեք համբերություն և զսպվածություն, հարգանքով վերաբերվեք մարդկանց. վերջապես մտածեք ձեր առողջության մասին՝ այս ապրելակերպն աննկատ չի մնում: